

EU-direktiven styr – men vad är det som gäller?

Elektronikindustrin har en mängd olika EU-direktiv att anpassa sina produkter till. Svårigheterna ökar med att nya direktiv kommer till och gamla utökas. Dessutom tolkas direktiven olika i skilda länder inom EU och myndigheter har inte alltid rätta förståelsen för eller kunskaper om små och medelstora industrier.

I augusti tog elektronikindustriföreningens styrelse ett initiativ till att träffa representanter för Energimyndigheten, Näringsdepartementet och Kemikalieinspektionen. Mötet med Energimyndigheten och Näringsdepartementet ägde rum den 12 augusti hos Elektronikonsult. Förutom Vidar Wernöe, vd för företaget och tillika styrelseledamot i EIF deltog även föreningens ordförande Eric Östlund. Myndigheterna fick med besöket se praktiska exempel på hur EUP-direktivet påverkar elektronikprodukter.

TVÅ HUVUDSYFTEN

Syftet med mötet var annars:
• Att informera om villkoren för små och medelstora elektronikindustrier och i vilka steg utveckling och produktion sker,

ge för att underlätta för företagen.

Tio dagar senare var det dags för en träff hos Kemikalieinspektionen för att de skulle presentera och diskutera runt den Nordiska RoHS-marknadskontrollrapporten som kommer under hösten. EIF passade även på att diskutera vilka följer en utökning av RoHS-direktivet kommer att få. Från EIF deltog Eric Östlund, Vidar Wernöe, Maria Månsson, Lena Norder och Lars-Gunnar Klang.

DIREKTIV MED KONSEKVENSER

Den som producerar eller marknadsför elektronikprodukter måste följa direktiven RoHS, EMC, Elsäkerhet, EUP, REACH, WEEE och på väg är också ett nytt RoHS-direktiv med en rad nya ämnen

Massor av nya ämnen förbjuds i "Nya RoHS"

Det av EU-kommissionen anlitade Öko-institutet föreslår att följande ämnesgrupper skall förbjudas:
• Tetrabromobisphenol A (TBBPA)
• Hexabromocyclododecane (HBCDD)
• Bis (2-ethylhexyl) phthalate (DEHP)
• Butylbenzylphthalate (BBP)
• Dibutylphthalate (DBP)
• Medium-chained chlorinated paraffins (MCCP) (Alkanes, C14-17, chloro)
• Short-chained chlorinated paraffins (SCCP) (Alkanes, C10-13, chloro)
• Nonylphenol/Nonylphenol ethoxylates
• Organochlorine and organobromine compounds

samt hur dessa påverkas av direktiven.

• Att diskutera miljödirektivens påverkan och vilken typ av stöd som Näringsdepartementet eller myndigheterna skulle kunna

att undvika i konstruktioner.

- Generellt sett finns det ett behov av ny kunskap och kompetens för att uppfylla direktiven, säger Vidar Wernöe.

Ett problem är att lagkraven

träder i kraft vid olika tidpunkter och att varje sådan förändring kan kräva omkonstruktioner och därmed leda till ökade kostnader för företagen.

- EMC och elsäkerhetstester efter en omkonstruktion kan kosta 100 000 kr per produkt.

Vidar Wernöe menar också att direktiven ger spridningseffekter utöver den produktgrupp som omfattas av lagstiftningen. RoHS-direktivet är ett bra exempel på detta då tillverkare som inte omfattas av direktivet ändå gör så att produkterna uppfyller RoHS. Ibland beror det på att ingående komponenter inte längre tillverkas i annat är blyfritt utförande.

MARKNADSKONTROLL

Kemikalieinspektionen presenterade en samnordisk kontroll av hur 100 nordiska företag uppfyller RoHS. I Sverige granskades 30 företags produkter. Två produkter från respektive företag köptes in, inalles 60 produkter, och det visade sig att tre produkter inte uppfyllde RoHS. I Danmark visade sig sex av 30 produkter innehålla bly.

Undersökningen gjordes initialt med en XRF-pistol och vid misstänkta problem skickades produkterna till analys. I huvudsak hittade man bly i lödpunkter och i plastdetaljer. I dessa fann man även kadmium. Efter dessa undersökningar begärde man in kommentarer från berörda företag.

- Uppseendeväckande i sammanhanget är att RoHS-direktivet visade sig vara implementerat på olika sätt inom EU. Så var det inte tänkt! RoHS är ett harmoniserat direktiv, säger Vidar Wernöe.

Ett exempel på det är att dokumentation krävs i Danmark men inte i Sverige. EIF-styrelsen bad Kemikalieinspektionen att gå vidare till EU-kommissionen för att ta reda på vad som gäller.

TÄNKBAR UPPREPNING

När RoHS-direktivet började gälla ledde detta till att många

konstruktioner tvingades göras om. Komponenter fick bytas ut till blyfria varianter. Många företag hade blyade komponenter i lager som fick kasseras eftersom de inte längre hade några avsättningsmöjligheter på marknaden. Den största omställningen gäller nya produktionsprocesser. Problemen vid övergång till blyfri elektronikproduktion är ännu inte helt lösta, vilket evenemanget Tillförlitlighet 2008, på Stockholmsmässan den 3 september tydligt visade.

RoHS har också lett till förändrade administrativa system.

- Alla dessa moment kommer förmodligen att upprepas när nya RoHS och även REACH införs, säger Vidar Wernöe.

Troligen sker detta under 2010.

Eric Östlund informerade Kemikalieinspektionens representanter om vad omställningen till RoHS har kostat. Det har visat sig att kostnaden för de svenska företagen motsvarar det EU hade prognostiserat för hela Europa!

EIF BESÖKTE BRYSEL

Öko-institutets förslag till ett utökat RoHS-direktiv har förskräckt hela elektronikbranschen.

- Problemet är att de inte är intresserade av att lyssna till argument från elektronikindustrin, säger Lars-Gunnar Klang.

Öko har visserligen föreslagit på ersättningsmaterial. Men de kommer att kräva väldiga anpassningar från elektronikindustrin och Öko behöver inte ta ansvar för sina egna förslag.

Lars-Gunnar Klang deltog i egenskap av EIFs sakkunnige i det möte med EU-representanter som organisationen IPC anordnade under försommaren.

Det är nio grupper av framförallt klorerade och bromerade organiska föreningar som Öko-institutet vill lägga till bland förbjudna ämnen. Se tabellen!

Ett förbud mot den första gruppens ämnen, TBBP-A, innebär ett dräpdrag eftersom ämnet förekommer i dagens mönster-

kortmaterial. Det alternativ som Öko-institutet föreslog, som innebär att TBBP-A ersätts av en fosforförening i kombination med aluminiumhydroxid, används sedan 30 år av mönsterkorttillverkarna, men är absolut ingen drop-in ersättning för TBBP-A. En så drastisk ändring av mönsterkortens innebär också att impedanserna förändras vilket kräver omkonstruktion i radio-kretsar.

FLUSSMEDEL DRABBAS

Lars-Gunnar Klang anser att den nionde ämnesgruppen "organochlorine and organobromine compounds" blir svårast att hantera. Det rör sig om klorerade och bromerade organiska ämnen som till exempel förekommer i flussmedel och lodpasta. Denna grupp omfattar ett mycket stort antal ämnen. En absurd följd skulle kunna bli att Parylen, en typ av lack som är godkänd för implantat, skulle förbjudas eftersom den innehåller klor.

- Hur motiverar man att förbjuda ämnen inom elektronikområdet medan det tillåts användas inom andra områden, avslutar Lars-Gunnar Klang.

Frågan är nu hur Kemikalieinspektionen kommer att agera i frågan. EIF har sänt en skrivelse till EU-kommissionen för att förklara organisationens ståndpunkt.

Gunnar Lilliesköld

GLÖM INTE TORSDAGS- TANKEN!

Sista torsdagen i varje månad kl. 18:00 hålls "Torsdagstanken" på Saddle BAR, Tegnergatan 9 i Stockholm.

Maila till:
Håkan Isoz [hn-isoz@tele2.se]
om du kommer!

Elektronikforum:
www.evertiq.info/forum